

СОВЕТ
УЛЬЯНКОВСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
КАЙБИЦКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ
КАЙБЫЧ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ
УЛЬЯНКОВО АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

27.12.2021

КАРАР

№ 35

Ульянково ав.

Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Ульянково авыл жирлегендә инициатив проектларны гамәлгә ашыру тәртибен раслау турында

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 74 һәм 86 статьялары, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 261 статьясы нигезендә, Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Ульянково авыл жирлегендә яшәүчеләрнең жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуын активлаштыру һәм Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Ульянково авыл жирлеге территориясендә инициатив проектларны гамәлгә ашыру юлы белән жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү максатларында, Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Ульянково авыл жирлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Ульянково авыл жирлеге Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Ульянково авыл жирлегендә инициатив проектларны гамәлгә ашыру тәртибен расларга (кушымта).

2. Әлеге карарны Интернет челтәрәндә Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Ульянково авыл жирлегендә рәсми сайтында һәм Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрәндә <http://pravo.tatarstan.ru/> веб адресы буенча Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга (халыкка житкерергә).

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны үз өстемдә калдырам.

Татарстан Республикасы
Кайбыч муниципаль районы
Ульянково авыл жирлеге **Башлыгы**



Сундурова

Ф.А.Сундурова

Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Ульяновко авыл жирлегендә
инициатив проектларны тәкъдим итү, кертү, тикшерү һәм карау
ТӘРТИБЕ

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр
1 статья. Әлеге Тәртипне жайга салу предметы

1. Настоящий Порядок в соответствии **Әлеге Тәртип Россия Федерациясе Конституциясе**, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Ульяновко авыл жирлеге Уставы нигезендә (алга таба - Устав) инициатив проектларны тәкъдим итү, кертү, карауга, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуга бәйле барлыкка килгән мөнәсәбәтләрне жайга сала.

2. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициатив проектларны тәкъдим итү, тикшерү, карау һәм сайлап алу белән бәйле мөнәсәбәтләргә, Татарстан Республикасы законы һәм (яисә) башка норматив хокукий акт һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Ульяновко авыл жирлеге Советы карарлары белән башкасы каралмаган булса, әлеге Тәртипнең нигезләмәләре кулланылмый.

2 статья. Инициатив проектлар

1. Инициатив проект дигәндә әлеге Тәртиптә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү буенча Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Ульяновко авыл жирлеге (алга таба - Жирлек) яисә аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия чараларны гамәлгә ашыру турындагы тәкъдиме аңлашыла.

2. Инициатив проектта түбәндәге белешмәләр булырга тиеш:

1) муниципаль берәмлек яисә аның өлеше халкы өчен өстенлекле әһәмияткә ия проблеманы тасвирлау;

2) әлеге проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;

3) инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирлау;

4) инициатив проектны гамәлгә ашыруга кирәкле чыгымнарны алдан исәпләү;

5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары;

6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның планлаштырыла торган (мөмкин булган) финанс, мөлкәти һәм (яисә) хезмәт белән катнашуы турында белешмәләр;

7) инициатив түләүләрнең планлаштырылган күләменнән тыш, әлеге акчаларны инициатив проектны гамәлгә ашыруга куллану күздә тотылган очракта, муниципаль берәмлекнең бюджет чаралары күләмен күрсәтү;

8) аның чикләрендә әлеге Тәртипнең 3 статьясы нигезендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак муниципаль берәмлек территориясен яисә өлешен күрсәтү.

3. Инициатив проект әлеге статьяның 2 өлешендә каралган белешмәләрне үз эченә алган проектны тасвирлауны үз эченә ала, аңа инициатор карары буенча график һәм (яисә) таблица материаллары кушымта итеп бирелергә мөмкин.

Проектны тасвирлауның һәм аны тутыруның якинча формасы Жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

3 статья. Халык мәнфәгатьләрендә инициатив проектлар гамәлгә ашырылырга мөмкин булган территорияне билгеләү

1. Инициатив проектлар тулаем алганда муниципаль берәмлек халкы мәнфәгатьләрендә, шулай ук түбәндәге территорияләрдәге халык мәнфәгатьләрендә гамәлгә ашырылырга мөмкин:

- күпфатирлы йорт подъезды;
- күпфатирлы йорт;
- күпфатирлы йортлар һәм (яисә) торак йортлар төркеме (шул исәптән урам, квартал яисә планлаштыру структурасының башка элементы);
- торак микрорайон;
- торак микрорайоннар төркеме;
- торак пункт;
- торак пунктлар төркеме;
- жирлек.

2. Жирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләрне (жирле үзидарә органнарына бирелгән башка мәсьәләләрне) хәл итү һәм (яисә) аерым муниципаль программалар чараларын үтәү буенча инициатив проектларны гамәлгә ашыру максатларында Жирлек Башкарма комитеты карары белән (шул исәптән муниципаль программаны раслау турындагы карар белән) Жирлек территориясен өлешләргә (округка) бүлү каралырга мөмкин. Әлеге очракта, инициатив проектлар Жирлек территориясенә (округының) тиешле өлеш чикләрендә күрсәтелә, тикшерелә һәм гамәлгә ашырыла.

2 бүлек. Инициатив проектларны тәкъдим итү һәм тикшерү

4 статья. Проектның инициаторлары

1. Инициатив проектны кертү инициативасы белән түбәндәгеләр тәкъдим ясый:

1) уналты яшькә житкән һәм Жирлек территориясендә яшәүче кимендә ун гражданның торган инициатив төркем (алга таба - инициатив төркем);

2) территориаль ижтимагый үзидарә органнары;

3) авыл торак пункты старостасы;

4) жирле ижтимагый берләшмәләр яисә ижтимагый берләшмәләрнең жирле бүлекчәләре, беренчел һөнәр берлекләре оешмалары, торак милекчәләре ширкәтләре, коммерциягә карамаган бакчачылык яисә яшелчәчелек ширкәтләре.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән затлар (алга таба - проект инициаторлары):

1) инициатив проект әзерлиләр;

2) инициатив проект буенча фикер алышуны оештыралар яисә әлеге бүлек нигезләмәләре нигезендә инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданның фикерләрен ачыклауны тәмин итәләр;

- 3) инициатив проектны Жирлек башкарма комитетына карауга кертэлэр;
- 4) инициатив проектны гамэлгә ашыруны контрольдә тотуда катнашалар;
- 5) элге Тәрпиптә һәм Жирлекнең аның нигезендә кабул ителгән башка норматив хокукый актларында билгеләнгән башка хокукларны гамэлгә ашыралар һәм вазыйфаларны башкаралар.

3. Инициатив төркем төзү һәм аның тарафыннан элге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү беркетмә белән рәсмиләштерелә.

4. Элге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар территорияль ижтимагый үзидарә уставы нигезендә территорияль ижтимагый үзидарә органнары булып торучы проект инициаторлары тарафыннан кабул ителә.

5. Элге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар ижтимагый берләшмәләр булып торучы проектның инициаторлары тарафыннан аларның гамэлгә кую документлары нигезендә кабул ителә.

5 статья. Инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданныр фикерен ачыклау

1. Инициатив проект алар мәнфәгатләрәндә инициатив проектны гамэлгә ашыру күздә тотыла торган Жирлек халкы яисә аның өлеше тарафыннан хупланырга тиеш.

2. Проект инициаторы инициатив проектны хуплау мәсьәләсе буенча гражданнырның фикерләрен ачыклауны түбәндәге рәвешләрдә оештыра:

1) инициатив проектны гражданныр жыенында карау;

2) инициатив проектны гражданныр жыелышында яисә конференциясендә карау, шул исәптән территорияль ижтимагый үзидарәне гамэлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданныр жыелышында яисә конференциясендә;

3) гражданнырны сораштыру үткәрү;

4) инициатив проектны хуплаган гражданнырдан имзалар жыю.

3. Проектның инициаторы инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнырның фикерен ачыклауның берничә төрәннән файдалану турында карар кабул итәргә хокуклы.

6 статья. Инициатив проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданныр жыены

1. Инициатив проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданныр жыены (алга таба - жыен), проект инициаторы мөрәжәгәте нигезендә, Жирлек Башлыгы тарафыннан билгеләнә.

2. Проект инициаторының жыенны уздыру турындагы мөрәжәгатендә түбәндәгеләр күрсәтелә:

- проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәү яисә булу урыны турында белешмәләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясе, исеме, атасының исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашкан урыны);

- инициатив проект турында белешмәләр;

- инициатив проектны күрсәтү мәсьәләләре буенча жирлекнең башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларның фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, телефон номерлары;

- жыенны уздыру датасы, вакыты һәм урыны турындагы тәкъдимнәр.

3. Жыен Жирлек Уставында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

4. Охшаш жыен уздыру турында берничә үтенеч кәргән очракта, бер жыенда берничә инициативалы проект каралырга мөмкин.

7 статья. Инициатив проектларны күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы

1. Инициатив проектны күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы (алга таба - жыелыш) проект инициаторы карары буенча билгеләнә һәм үткәрелә.

2. Жыелыш жирлек территориясенә бер өлешендә үткәрелә, аның халкы мәнфәгатләрендә инициатив проектны гамәлгә ашыру планлаштырыла. Инициатив проектны гамәлгә ашыру халык мәнфәгатләрендә планлаштырылса, Жирлекнең төрле өлешләрендә берничә жыелыш уздырылырга мөмкин.

3. Жыелышта уналты яшыкә житкән тиешле территориядә яшәүчеләр катнаша.

4. Жыелыш түбәндәгечә үткәрелергә мөмкин:

1) күзәфәле формада - көн тәртибе һәм тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү мәсьәләләре буенча фикер алышу өчен халыкның бергә булу рәвешендә;

2) күзәфәле –читтән торып формада - көн тәртибе һәм тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү мәсьәләләре буенча көнүзәк фикер алышу мөмкинлеген күздә тоткан рәвештә - шулай ук халыкның карарларын билгеләнгән вакытта жыелышны уздыру турындагы хәбәрдә күрсәтелгән урынга яисә <http://kaybici.tatarstan.ru> сайтыннан файдаланып тавыш бирү адресы буенча тапшыру мөмкинлеген күздә тоткан рәвештә - «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә.

5. Бер жыелышта берничә инициативалы проект каралырга мөмкин. Күрсәтелгән очракта жыелышны оештыру һәм уздыру буенча хокук һәм бурычлар проектлар инициаторлары тарафыннан бергә гамәлгә ашырыла.

6. Жыелыш үткәрү, документлар әзерләү һәм тарату чыгымнарын проект инициаторы күтәрә.

7. Жирлек башкарма комитеты проект инициаторына жыелыш үткәрүдә ярдәм күрсәтә, шул исәптән аны үткәрү өчен түләүсез бина бирә. Жирлек башкарма комитеты карары белән жыелышлар үткәрү өчен бирелә торган биналарның исемлеге билгеләнергә мөмкин.

8. Жыелыш катнашучылар саны кимендә 25 кешене тәшкил иткәндә хокуклы дип санала.

8 статья. Жыелышны үткәрүгә әзерлек

1. Жыелышны уздыру турында проект инициаторының карарында түбәндәгеләр күрсәтелә:

- жыелыш үткәрелә торган инициатив проект;

- жыелышны уздыру рәвеше (күзәфәле);

- жыелышның көн тәртибе, жыелыш читтән торып уздырылган очракта - халыкның тавыш бирүен уздыру планлаштырыла торган мәсьәләләр;

- жыелыш уздыру датасы, вакыты, урыны, ә күзәфәле - читтән торып уздырылган очракта - шулай ук тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча халыкның карарларын кабул итү тәмамлану датасы, һәм мондый карарлар тапшырылырга тиешле урын яисә адрес, яисә тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча тавыш бирү өчен махсулаштырылган сайттан файдалану турында карар;

- күзәфәле формада үткәрелә торган жыелышта катнашучыларның яисә көндөзгечиттән торып үткәргән очракта, көн тәртибөндөгә мәсьәләләр буенча фикер алышуда катнашучылар саны;

- жыелыш үткәрелә торган территориядә аны уздыру турында халыкка мәгълүмат бирү ысуллары.

2. Проект инициаторы Жирлек Башкарма комитетына жыелыш үткәрү турында аны уздыру көненә кадәр 10 көннән дә соңга калмыйча язма хәбәрнамә жиберә.

3. Жыелышны уздыру турында хәбәрнамәдә түбөндөгеләр күрсәтелә:

1) проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәү яисә булу урыны турында белешмәләр, авыл торақ пункты старостасының фамилиясе, исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашкан урыны);

2) әлегә статьяның 1 өлешөндә каралган белешмәләр;

3) жыелышны оештыру һәм уздыру буенча күрсәтмә бирү функцияләрен үтәргә тиешле проект инициаторлары вәкаләтләрен башкаручыларның фамилиясе, исеме, атасының исеме, телефон номеры;

4) жыелыш уздыруга ярдәм итү турында, шул исәптән, тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча тавыш бирү өчен махсулаштырылган сайттан файдалану турында жыелыш (көндөзгә бүлектә жыелыш үткәрелгән очракта) үткәрү өчен урын бирү турында үтенеч.

4. Жыелышны уздыру турында хәбәрнамәгә проект инициаторы һәм аны оештыру һәм уздыру буенча күрсәтмә бирү функцияләрен үтәргә вәкаләтле затлар тарафыннан имза салына. Инициатив төркем исеменнән жыелыш үткәрү турында хәбәрнамәгә аны оештыру һәм уздыру буенча күрсәтмә функциясен үтәргә вәкаләтле затлар имза сала.

5. Жыелышны уздыру өчен урын бирү турында үтенеч булган очракта, Жирлек Башкарма комитеты хәбәр кәргән көннән алып өч көн эчендә бина бирү мөмкинлеге турында проект инициаторына хәбәр итә яисә жыелышны уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртәргә тәкъдим итә. Проектның инициаторы күрсәтелгән тәкъдимне алган көннән алып өч көн эчендә жыелышны уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртүгә ризалыгы яисә килешмәве турында хәбәр итәргә тиеш (жыелыш читтән торып уздырылган очракта, тәкъдимнәр буенча фикер алышу).

6. Жирлек Башкарма комитеты жыелышны уздыру турында, шул исәптән инициатив проект белән танышу тәртибе турында, «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрөндөгә Жирлекнең рәсми сайтында яисә <https://kaybici.tatarstan.ru> адресы буенча махсулаштырылган сайтта:

1) жыелыш үткәрү турында хәбәрнамә кәргән көннән соң өч көн эчендә;

2) проект инициаторы ризалыгын алганнан соң ике көннән дә соңга калмыйча урынын һәм (яисә) жыелышны уздыру датасын һәм вакытын үзгәртү турындагы тәкъдим белән (жыелыш читтән торып уздырылган очракта, көнүзәк фикер алышу) урнаштыра.

7. Жирлек Башкарма комитеты проект инициаторына жыелыш үткөрүдө ярдам итү күрсөтү максатларында вәкаләтле вәкил билгеләргә хокуклы. Вәкаләтле вәкилне билгеләү турында. Жирлек Башкарма комитеты проект инициаторына алдан ук хәбәр итә.

9 статья. Жыелышны күзәфәле формада уздыру тәртибе

1. Жыелыш башланганчы проект инициаторы жыелышта катнашкан гражданның Жирлек Башкарма комитеты раслаган форма буенча исемлек төзөп, теркәүне тәмин итә. Жыелышта катнашкан гражданның исемлегә жыелыш беркетмәсенә аерылгысыз өлөш булып тора.

2. Жыелышның көн тәртибенә караган мәсьәләләр буенча тавыш бирү тәртибе жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән раслана. Көн тәртибидә мәсьәләләр буенча карарлар жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

3. Жыелыш проект инициаторы вәкиле тарафыннан ачыла. Жыелышны алып бару өчен рәис һәм секретарь сайлана.

4. Рәис жыелышны алып бара, көн тәртибидә мәсьәләләрне игълан итә, катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә, жыелышта кабул ителгән карарларны формалаштыра, аларны тавыш бирүгә куя, тавыш бирү нәтижәләрен игълан итә.

5. Секретарь жыелыш беркетмәсен алып бара, анда жыелыш кабул иткән барлык карарлар чагылдырыла, алар буенча тавыш бирү нәтижәләре күрсәтелә. Жыелыш беркетмәсенә секретарь һәм жыелыш рәисе имза сала.

6. Жыелыш беркетмәсидә түбәндәгеләр күрсәтелә:

- жыелышны уздыру урыны һәм вакыты;
- жыелышта катнашкан гражданның саны;
- яшәү урынын күрсәтеп, жыелыш рәисе һәм секретаре турында белешмәләр;
- жыелышның көн тәртибе, чыгышларның эчтәлегә;
- көн тәртибенә кагылышлы кабул ителгән карарлар көн тәртибенә кагылышлы кабул ителгән карарлар.

10 статья. Жыелышны күзәфәле-читтән торып формада уздыру тәртибе

1. Жыелыш күзәфәле-читтән торып уздырылган очракта көн тәртибе мәсьәләләре һәм тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү элек Тәртипнең 9 статьясында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Күзәфәле формада фикер алышуда катнашмаган затлар жыелыш үткөрү турындагы хәбәрдә күрсәтелгән урынга яисә адрес буенча тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча язма формада рәсмиләштерелгән карарны жибәрергә хокуклы. Карарның якинча формасы Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

3. Жыелышта күзәфәле-читтән торып катнаша торган затлар дип, шулай ук аларны кабул итү тәмамланган датага кадәр кабул ителгән затлар исәпкә алына.

4. Жыелыш махсус сайттан файдаланып, махсус рәвештә читтән торып уздырылган очракта, жыелыш уздыру һәм к фикер алышуда катнашмаган затларны тавыш бирү турындагы хәбәр шушы сайтта көн тәртибе мәсьәләләре буенча урнаштырыла.

5. Жыелышның махсуслаштырылган сайты кулланып жыелышның көн тәртибе мәсьәләләре буенча тавыш бирү жыелыш үткөрелә торган территориядә яшәүчеләр

тарафыннан шәхсэн көн тәртибендәге һәр мәсьәлә буенча «риза», «каршы» яки «битараф» формулировкалары белән белдерелгән көн тәртибенең һәр мәсьәләсе буенча электрон формада карар күрсәтү юлы белән гамәлгә ашырыла. Махсулаштырылган сайттан файдаланып тавыш бирүдә катнашкан халык тавыш бирү тәмамлану датасына һәм вакытына кадәр электрон рәвештә тавыш биргән дип санала. Халыкны идентификацияләү бердәм идентификация һәм аутентификация системасын исәпкә алу язмасыннан файдаланып гамәлгә ашырыла. Тавыш бирү аның башлану датасыннан һәм вакыты тәмамлану датасыннан һәм вакытына кадәр тәнәффесез уздырыла.

6. Махсулаштырылган сайттан файдаланып тавыш бирү нәтижәләре беркетмә рәвешендә төзелә һәм мондый тавыш бирү тәмамланганнан соң бер көн эчендә сайтка урнаштырыла. Тавыш бирүнең таныкланган беркетмәсе Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан проект инициаторына аларны төзегәннән соң өч көн эчендә жиберә. Күрсәтелгән беркетмә жылыш беркетмәсенә аерылгысыз өләше булып тора.

7. Тавыш бирүне уздырганда жылышта катнашучы һәр кешенең шәхси мәгълүматны эшкәртүгә ризалыгы булырга тиеш, ул «Шәхси мәгълүматлар турында» Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә.

8. Тавыш бирү тәмамланганнан соң сорашып белешү юлы белән яисә махсулаштырылган сайт кулланып, секретарь жылыш беркетмәсен эзерли, аңа секретарь һәм жылыш рәйсе имза сала.

9. Күзәфәле-читтән торып формада уздырылган жылыш беркетмәсендә түбәндәгеләр күрсәтелә:

- күзәфәле фикер алышуны уздыру урыны һәм вакыты;
- читтән торып тавыш бирү ысулы, аның башлану һәм тәмамлану вакыты;
- жылышта катнашкан гражданнар саны;
- яшәү урынын күрсәтеп, жылыш рәйсе һәм секретаре турында белешмәләр;
- жылышның көн тәртибе, көндөз фикер алышуда чыгышларның эчтәлегә;
- көн тәртибе мәсьәләләре буенча кабул ителгән карарлар һәм алар буенча тавыш бирү нәтижәләре.

11 статья. Инициатив проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе үткәрү

1. Инициатив проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территориядә 16 яшькә житкән яшәүчеләр саны 1000 кешедән артып киткән очракта, инициатив проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе (алга таба - конференция) уздырылырга мөмкин.

2. Конференция әлегә статьяда билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып, әлегә Тәртипнең 7 - 10 статьяларында билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

3. Әлегә Тәртипнең 8 статьясының 1 өлешендә каралган нигезләмәләр белән беррәттән, конференция үткәрү турында проект инициаторы карарында түбәндәгеләр күрсәтелергә тиеш:

- 16 яшькә житкән 100 кешедән ким булмаган яшәүче булган территориядә делегатлар сайлау өчен вәкиллең нормасы;
- делегатларны сайлау өчен жылышлар уздыру сроклары һәм тәртибе.

4. Делегатларны сайлау турында жылыш беркетмәләре конференция беркетмәсенә аерылгысыз өләше булып тора.

12 статья. Инициатив проектларга ярдәм йөзеннән

гражданнар имзаларын жыю

1. Инициатив проектларны хуплап гражданнар имзаларын жыю (алга таба - имзалар жыю) проект инициаторы тарафыннан үткәрелә.

2. Инициатив проектларны хуплап жыелган имзалар саны, инициатив төркем әгъзаларының имзаларын да кертәп, кимендә егерме биш булырга тиеш.

3. Имзалар түбәндәгә тәртиптә жыела:

- имзалар аларны имза кәгазенә кертү юлы белән жыела, аның формасы Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана;

- имза кәгазендә имзалар жыюны гамәлгә ашырыла торган инициатив проект күрсәтелә;

- имза кәгазендә кешенәң имзасы һәм аны кую датасы куела. Имза һәм аны кую датасын кеше үз кулы белән яза. Имза кәгазендә үз имзасын куйган кеше турындагы белешмәләр имзалар жыюны гамәлгә ашыручы зат тарафыннан имза кәгазенә кертеләргә мөмкин. Күрсәтелгән белешмәләр бары тик кулъязма ысул белән генә кертелә, карандашлар кулланыу рөхсәт ителми;

- кеше бер үк инициатив проектны хуплап, бер генә тапкыр имза куярга хокуклы;

- һәр имза кәгазе имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторының имзалары белән таныкланырга тиеш. Имза кәгазен таныклаганда, имзалар жыюны башкарган проект инициаторы вәкиле үз кулы белән фамилиясен, исемен һәм атасының исемен, туу датасын, яшәү урыны адресын күрсәтә, шулай ук имзасын һәм аны кую датасын күрсәтә;

- имзалар жыйганда, имза кәгазенәң алгы ягын һәм арткы ягын тутыру рөхсәт ителә. Шулай ук вакытта арткы як имзаларның бердәм нумерациясе алгы якның дәвамлы булып тора, ә таныклау имзалары һәм имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторы вәкиле турында белешмәләр имза кәгазенәң арткы ягына соңгы имзадан соң куела;

- имзалар жыйганда һәр кешенәң «Шәхси мәгълүматлар турында» Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә торган шәхси мәгълүматларны эшкәртүгә ризалыгы алынырга тиеш.

13 статья. Әлеге инициатив проектка ярдәм итү турында аларның фикерен ачыклау өчен гражданнарны сораштыру үткәрү

1. Әлеге инициатив проектка ярдәм итү турында гражданнарның фикерен ачыклау өчен (алга таба - сораштыру) Жирлектә яисә аның өлешендә яшәүчеләр инициативасы буенча сораштырыла:

- әгәр инициатив проект Жирлекнең халык мәнфәгатьләрендә тулаем алганда гамәлгә ашырырга тәкъдим ителә;

- инициатив проект 1000 кешедән артык булган Жирлек өлеше халык мәнфәгатьләрендә гамәлгә ашыру тәкъдим ителә.

2. Сораштыруны билгеләү өчен проект инициаторы Кайбыч муниципаль районы Жирлек Советына гариза жибәрә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә:

- аңа карата сораштыру уздыру тәкъдим ителә торган инициатив проект;

- проект инициаторы тәкъдимнәре:

а) сораштыру үткәрү датасы һәм сроклары турында;

б) сораштыру уздырган тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителә торган) сорауны (сорауларны) формалаштыру турында; в) сораштыру үткәрү методикасы турында;

г) сораштыруда катнашучы муниципаль берәмлек халкының минималь саны турында;

- проект инициаторы турында белешмэләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилиясе, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәү яисә булу урыны турында белешмэләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясе, исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашкан урыны).

3. Әгәр проектның инициаторы инициатив төркем булса, гариза инициатив төркемнең барлык әгъзалары тарафыннан имзалана. Әгәр проектның инициаторы әлеге Тәртипнең 4 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән башка затлар булса, гариза проект инициаторының вәкаләтле заты һәм инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган муниципаль берәмлекнең яисә аның өлешенең кимендә 10 кешесе тарафыннан имзалана. Бу очракта гаризада шулай ук гаризаны имзалаган затлар турында белешмэләр (фамилияләре, исемнәре, әтисенең исеме, аларның яшәү урыны яки булу урыны турында белешмэләр) күрсәтелә.

4. Жирлек Советы гариза керткән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча аны карый һәм сораштыру билгеләү яисә сораштыру билгеләүдән баш тарту турында карар кабул итә.

5. Сораштыру билгеләүдән баш тарту өчен нигез булып әлеге статьяда билгеләнгән сораштыру уздыру турындагы инициативаны күрсәтү тәртибен бозу тора, әгәр жиберелгән хокук бозулар инициативаны күрсәтүдә катнашкан Жирлек халкының ихтыяр белдерү нәтижеләрен дәрәжә итеп билгеләргә мөмкинлек бирмәсә.

6. Инициатив проектларны күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданнардан сораштыру муниципаль берәмлекнең норматив-хокукый актында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

7. Сораштыруда инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган муниципаль берәмлектә яисә аның өлешендә 16 яшькә җиткән яшәүчеләр катнашырга хокукы.

8. Сораштыру нәтижеләрен район башкарма комитеты проектны башлап жиберүчегә аларны керткәннән соң 3 эш көненнән дә соңга калмыйча җиткерә.

3 бүлек. Инициатив проектларны карауга кертү һәм карау

12 статья. Инициатив проектларны Жирлек Башкарма комитетына карауга кертү

1. Инициатив проектны Жирлек Башкарма комитетына керткәндә түбәндәгеләр тапшырыла:

1) проектның график һәм (яисә) таблица материаллары теркәлгән язма чыганактагы һәм электрон формадагы тасвирламасы;

2) инициатив төркем төзү беркетмәсе яисә әлеге Нигезләмәнең 4 статьясындагы 4, 5 өлешләре нигезендә башка документлар, шулай ук инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда инициатив төркем исемнән эш итәргә вәкаләтле затларны билгеләү турында проект инициаторы карары;

3) гражданнар жыены, жыелышы яисә конференциясе беркетмәсе, гражданнардан сораштыру нәтижеләре һәм (яисә) муниципаль берәмлек халкының яисә аның бер өлешенең инициатив проектка ярдәм күрсәтүен раслый торган имза кәгазьләре.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документлар инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда Жирлек Башкарма комитеты белән эш итәргә вәкаләтле зат тарафыннан турыдан-туры Жирлек Башкарма комитетына тапшырыла

яисә кыйммәте турында белешмә һәм жибәрелгән документлар исемлеге белән почта аша жибәрелә.

3. Проектны кертү датасы булып Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документларны алу көне тора.

4. Әгәр документлар инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда Жирлек Башкарма комитеты белән эш итәргә вәкаләтле зат тарафыннан Жирлек Башкарма комитетына турыдан-туры тапшырылса, күрсәтелгән затка, муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты исемлеге һәм аларны алу датасын күрсәтеп, документларны кабул итү турында расписка бирелә. Расписка документларны алган көнне Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан бирелергә тиеш.

15 статья. Инициатив проектларны карау комиссиясе

1. Инициатив проектларны карау комиссиясе (алга таба - комиссия) инициатив проектларның социаль-иқтисадый әһәмиятен объектив бәяләү һәм аларны конкурс нигезендә сайлап алуны уздыру максатларында төзелә

2. Комиссия 5 кешедән тора.

3. Комиссиянең персонал составы Жирлек Башкарма комитеты карары белән билгеләнә. Комиссия әғзаларының гомуми саныннан яртысы муниципаль берәмлек Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә. Комиссия составы комиссия кабул итә торган карарларга йогынты ясарга мөмкин булган мәнфәгатьләр конфликтлары барлыкка килү мөмкинлеген булдырмау өчен төзелә.

4. Комиссия комиссия рәисеннән, комиссия рәисе урынбасарыннан, комиссия секретареннан һәм аның эшендә шәхсән катнашучы комиссия әғзаларыннан тора.

5. Комиссия рәисе:

- комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлегенә җитәкчелек итә;

- комиссиянең чираттагы утырышының көн тәртибе проектын формалаштыра;

- комиссия әғзаларына йөкләмәләр бирә;

- комиссия утырышларында рәислек итә.

6. Конкурс комиссиясе рәисе урынбасары, конкурс комиссиясе рәисе вақытлыча булмаган очракта, аның вазыйфаларын башкара.

7. Комиссия секретаре:

- комиссия эшчәнлеген мәғлүмати һәм документлар белән тәэмин итә, шул исәптән комиссия утырышына әзерлекне дә;

- комиссия әғзаларына, комиссия утырышына чакырылган проектлар инициаторларына һәм башка затларга комиссиянең чираттагы утырышын уздыру датасы, урыны һәм комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе турында хәбәр итә;

- комиссия утырышлары беркетмәләрен алып бара.

8. Комиссия әғзасы:

- комиссия эшендә катнаша, шул исәптән комиссия утырышларында;

- комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертә;

- комиссия утырышларында карала торган документлар һәм материаллар белән таныша;

- комиссия утырышында катнашучыларга сораулар бирә;

- комиссия утырышларында тавыш бирә.

9. Комиссия эшенең төп формасы - утырышлар.

10. Комиссия утырышы анда әғзаларының яртысыннан ким булмаган өлеше катнашканда хокуклы дип санала.

11. Проектның инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициатив проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеге тәмин ителә. Проект инициаторлары инициатив проектны карау планлаштырыла торган комиссия утырышы турында аны үткәру көненә кадәр биш көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

12. Проект буенча фикер алышу һәм комиссия тарафыннан карарлар кабул итү проект инициаторы һәм чакырылган башка затлар катнашыннан башка башкарыла.

13. Комиссия карары утырышта катнашучы комиссия әгъзалары саныннан гади күпчелек тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, утырышта рәислек итүче тавышы хәлиткеч булып тора.

14. Комиссия әгъзалары карарлар кабул итү турындагы мәсьәләләр буенча фикер алышканда тигез хокукларга ия.

15. Комиссия кабул иткән карар белән килешмәгән очракта, комиссия әгъзасы үзенең аерым фикерен язма рәвештә бәян итәргә хокуклы, ул комиссия утырышы беркетмәсенә теркәлергә тиеш.

16. Комиссия утырышы нәтижеләре буенча беркетмә төзелә, ул комиссия утырышында рәислек итүче, комиссия секретаре һәм комиссия утырышында катнашкан комиссия әгъзалары тарафыннан комиссия утырышын үткәргән көннән алып өч эш көне эчендә имзалана.

17. Комиссия секретаре комиссия утырышы беркетмәсенә имза салынган көннең иртәгесеннән дә соңга калмыйча аны Жирлек Башкарма комитетына жиберә.

18. Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник яктан тәмин итүне Жирлек Башкарма комитеты гамәлгә ашыра.

16 статья. Инициатив проектны Жирлек Башкарма комитеты карау тәртибе

1. Инициатив проект муниципаль Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан аны керткән көннән соң 30 көн эчендә карала.

2. Инициатив проектны муниципаль Жирлек Башкарма комитетына кертү турында мәгълүмат <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы буенча «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы»нда басылып чыгарга (халыкка житкерергә) һәм Кайбыч муниципаль районының «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында инициатив проект муниципаль Жирлек Башкарма комитетына кертелгән көннән алып өч эш көне эчендә урнаштырылырга һәм үз эченә элгә Тәртипнең 2 статьясының 2 өлешендә күрсәтелгән белешмәләренә, шулай ук проект инициаторлары турында белешмәләренә алырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнарга инициатив проект буенча муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына, аларны тәкъдим итү вакытын күрсәтеп, үзләренең искәrmәләрен һәм тәкъдимнәрен тапшыру мөмкинлеге турында хәбәр ителә.

3. Инициатив проект буенча кисәтүләр һәм тәкъдимнәр кертү срогы- жиде эш көне. Жирлекнең 16 яшькә житкән халкы үзенең кисәтүләрен һәм тәкъдимнәрен жиберергә хокуклы. Күрсәтмәләр һәм тәкъдимнәр Жирлекнең Башкарма комитетына кеше тарафыннан турыдан-туры тапшырыла яисә почта аша жиберелә. Бер үк вакытта гражданнарга Жирлек Башкарма комитетына, аларны тәкъдим итү вакытын күрсәтеп, инициатив проект буенча үз тәкъдимнәрен һәм искәrmәләрен тапшыру мөмкинлеге турында хәбәр ителә.

4. Инициатив проект буенча искәrmәләренә һәм тәкъдимнәренә гомумиләштерүне комиссия гамәлгә ашыра.

5. Инициатив проектны карау нәтижәләре буенча комиссия Жирлек Башкарма комитеты житәкчесенә әлеге статьяның 7 өлешендә күрсәтелгән карарларның берсен кабул итәргә тәкъдим итә. Комиссия карарында шулай ук проектны эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр булырга мөмкин.

Жирлек Башкарма комитетына берничә инициатив проект кертелгән очракта, шул исәптән әчтәлеге буенча шундый ук өстенлекле проблемаларны тасвирлаганда, комиссия Жирлек Башкарма комитеты житәкчесенә конкурс нигезендә сайлап алуны оештыруны тәкъдим итә.

6. Конкурста сайлап алу әлеге Тәртипнең 17 статьясы нигезендә оештырыла. Конкурста сайлап алуны үткөрү турындагы хәбәр проектлар инициаторларына тиешле карар кабул ителгәннән соң өч көннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

7. Комиссия киңәшен исәпкә алып яисә конкурс нигезендә сайлап алу нәтижәләре буенча Жирлек Башкарма комитеты житәкчесе түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

- инициатив проектны хупларга һәм аның өстендә эшләүне Жирлек бюджеты турындагы карар белән каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә Жирлек бюджеты проектны төзү һәм карау тәртибенә (Жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү) ярашлы максатларга һәм (яисә) тиешле максатларга һәм (яисә) карау тәртибенә туры китереп дәвам итәргә;

- инициатив проектны хуплаудан баш тартырга һәм инициатив проектны хуплаудан баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, аны проект инициаторларына кире кайтарырга.

8. Жирлек Башкарма комитеты житәкчесе түбәндәге очраklarның берсендә инициатив проектны хуплаудан баш тарту турында карар кабул итә:

- инициатив проектны кертүнең һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;
- инициатив проектынның федераль законнар һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары таләпләренә, Россия Федерациясе субъекты законнарына һәм башка норматив хокукый актларга, Жирлек уставына туры килмәве;
- жирле үзидарә органнарының кирәкле вәкаләтләре һәм хокуклары булмаганлыктан, инициатив проектны гамәлгә ашыру мөмкинлегенә булмау;
- инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чаралар күләмендә чыганагы инициатив түләүләр булмаган Жирлекнең бюджет чаралары булмау;
- инициатив проектта тасвирланган проблеманы нәтижәлерәк хәл итү мөмкинлегенә булу;
- инициатив проектны конкурс буенча сайлап алуны узмаган дип тану.

9. Карар проектны карау нәтижәләре буенча карар кабул ителгән көннән соң өч көннән дә соңга калмыйча проект инициаторына жибәрелә.

10. Жирлек Башкарма комитеты әлеге статьяның 8 өлешендәге 5 пункттында каралган очракта, проект инициаторларына бергәләп инициатив проектны эшләп бетерергә тәкъдим итәргә, шулай ук аны үз компетенцияләре нигезендә башка муниципаль берәмлекнең яисә дүләт органының жирле үзидарә органы каравына тәкъдим итәргә тиеш. Проектны эшләп бетерү өчен комиссия әгъзалары, муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты вәкилләре, проект инициаторы вәкилләре арасынан эшче төркем төзи, шулай ук проектны эшләп бетерү срогын билгели. Эшләп бетерелгән инициатив проект комиссия тарафыннан әлеге Тәртипнең 15 статьясы һәм әлеге статья нигезендә карала.

17 статья. Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу

1. Конкурста сайлап алуны комиссия гамәлгә ашыра.
2. Конкурста сайлап алу критерийлары түбәндәгеләр:
 - инициатив проект хәл итүгә һәм аны гамәлгә ашыруга юнәлтелгән проблеманы ачыклауда халыкның катнашу дәрәжәсе;
 - инициатив проектны гамәлгә ашыруның социаль нәтижәлелеге.
3. Конкурста сайлап алу әлеге Тәртипнең 15 статьясы нигезендә үткәрелә торган комиссия утырышында гамәлгә ашырыла.
4. Комиссия инициатив проектларны конкурс буенча сайлап алынган инициатив проектларны әлеге Тәртипкә кушымтадагы критерийлар нигезендә бәяли.
5. Конкурс нигезендә сайлап алу нәтижәләре буенча, йомгаклау билгесен исәпкә алып, комиссия инициатив проектларны узган яисә конкурс сайлавы узмаган дип игълан итү турында карарлар кабул итә.
6. Барлык критерийлар буенча максималь балл алган инициатив проект конкурста сайлауны узган дип игълан ителә.

18 статья. Инициатив проектны гамәлгә ашыру турында Жирлек Башкарма комитеты карары

1. Инициатив проектны гамәлгә ашыру турында Жирлек Башкарма комитеты житәкчесе карар чыгара.
2. Инициатив проектны гамәлгә ашыру турындагы карарда түбәндәгеләр булырга тиеш:
 - инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәсендә (аның адресын яисә урнашу урынын күрсәтеп) төзелергә тиешле объект исеме яисә инициатив проект юнәлтелгән чара исеме;
 - Жирлек бюджеты акчаларын тоту (төзү, реконструкцияләү, сатып алу, чара (чаралар) үткөрү, башкасы);
 - инициатив проектны гамәлгә ашыруга бүлеп бирелә торган Жирлек бюджеты акчаларының баш бүлүчесе исеме;
 - заказчы, төзүче исеме;
 - объектны файдалануга тапшыру (сатып алу), чараны (чараларны) гамәлгә ашыру срогы;
 - инициатив түләүләр күләме бүленгән объектның фаразланган (чик) бәясе яисә чараны (чараларны) уздыруга акчаның иң чик күләме;
 - инициатив түләүләр күләмен күрсәтеп, объектның күздә тотыла торган (иң чик) бәясен яисә чараны (чараларны) уздыруга акчаларның иң чик күләмен еллар буенча бүлү.

19 статья. Инициатив проект турында мәгълүматны «Интернет» мәгълүмат-коммуникация челтәрендә в бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм урнаштыру тәртибе

1. Инициатив проектны Жирлек Башкарма комитетында карау турында мәгълүмат, инициатив проектны гамәлгә ашыруның барышы, шул исәптән акчаларны тоту, аны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәти һәм (яисә) хезмәти катнашуы турында мәгълүмат <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы буенча «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы» нда бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм <https://kaybici.tatarstan.ru> адресы буенча «Интернет» мәгълүмат-

телекоммуникация челтәрендә Кайбыч муниципаль районы рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш.

2. Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары турында Жирлек Башкарма комитетының хисабы <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы буенча «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы» нда басылып чыгарга (халыкка житкерергә) һәм инициатив проектны гамәлгә ашыру тәмамланган көннән алып 30 календарь көн эчендә муниципаль берәмлекнең «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәгә рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш.

Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы
Ульянково авыл жирлегендә инициатив проектларны
гамәлгә ашыру тәртибенә кушымта

**Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу, аларның әһәмияте,
аларга туры килә торган баллар һәм үлчәү коэффициентлары
КРИТЕРИЯЛӘР**

т/б N	Конкурс сайлап алу критерие исеме	Конкурс сайлап алу критерие күрсәткече	Баллар саны	Үлчәү коэффициенты
1.			(критерийлар төркеменә исеме күрсәтелә)	
1.1.	(критерий исеме күрсәтелә)	(критерий күрсәткече күрсәтелә)	(критерийның тиешле күрсәткеченә ирешкәндә бирелә торган баллар саны күрсәтелә)	(критерийның әһәмиятенә карап, берәмлекләрдән булган өлешләрдә үлчәү коэффициенты күрсәтелә, барлык үлчәү коэффициентлары суммасы берәмлекне тәшкил итәргә тиеш)
(критерий күрсәткече күрсәтелә)			90 балл	
(критерий күрсәткече күрсәтелә)			80 балл	